

3. Популярні українські видавництва. Сенс – інтернет-магазин любові до книги. URL:https://sens.in.ua/populiarni-ukrainskivydavnytstva/?srsltid=AfmBOoqEIJvDZO4S4ByK5gfKQgw7_DcAm9ZlIXMq7atS3clt3Kl9gSn5 (дата звернення: 17.04.2026).

4. Chapter Ukraine: з'явилася французька версія цифрової платформи з українськими книжками в перекладі. *Читомо Культура читання і мистецтво книговидання Усе про книги Читомо - портал про культуру читання і мистецтво книговидання*. URL:<https://chytomo.com/chapter-ukraine-z-iavylasia-frantsuzka-versiia-tsyfrovoi-platformy-z-ukrainskymy-knyzhkamy-v-perekladi/> (дата звернення: 17.04.2026).

Науковий керівник: Гандзюк В.О., доцент, декан факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха, кандидат наук із соціальних комунікацій.

Тетяна Рибак

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Уманського національного університету

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТА РИЗИКИ ВИКОРИСТАННЯ МЕСЕНДЖЕРА TELEGRAM У МЕДІАПРОСТОРИ

Розкрито особливості месенджера Telegram як одного із головних глобальних медіацентрів, особливо в Україні, де після 2022 року він став основним джерелом новин. Визначено причини популярності месенджера Telegram, зокрема, швидкість поширення інформації, зручність, анонімність та відсутність цензури. Проаналізовано ризики використання месенджера Telegram та перспективи його розвитку.

Ключові слова: інформаційне суспільство, трансформація медіа, традиційні медіа, цифрові платформи, соціальні мережі, Telegram.

У сучасному інформаційному суспільстві відбувається стрімка трансформація засобів масової інформації. Традиційні медіа, такі як друковані газети та інформаційні сайти, поступово втрачають свою домінуючу роль, поступаючись цифровим платформам і соціальним мережам. Однією з найбільш популярних платформ для отримання новин сьогодні є месенджер Telegram, який активно використовується як джерело оперативної інформації.

За даними Statista, станом на 2025 рік кількість активних користувачів перевищила 900 мільйонів а в 2026 році, а у 2026 році Telegram

наблизився до позначки 1 млрд. [8]. Це робить його третім за популярністю месенджером після WhatsApp та WeChat.

Особливістю Telegram є його глобальність: він активно використовують у понад 150 країнах світу. Найбільше користувачів зосереджено у Східній Європі, Південній Азії та Латинській Америці. У країнах із обмеженою свободою слова Telegram став головним джерелом новин, адже дозволяє поширювати інформацію без цензури [7].

Telegram став головним джерелом новин в Україні після 2022 року. За даними дослідження Internews/USAID, у 2024 році 73% українців отримували новини саме з Telegram, що значно перевищує показники Facebook (16%) та YouTube (19%) [6]. Аналітики прогнозують, що до 2027 року кількість користувачів може перевищити 1,2 млрд., що забезпечить Telegram статус глобального медіа-центру [7].

Причинами популярності Telegram є [3]:

1. Швидкість розповсюдження новин. Інформація з'являється миттєво, без редакційних затримок.
2. Зручність. Новини інтегровані у повсякденне спілкування. Новини інтегровані у повсякденне спілкування.
3. Анонімність. Користувачі можуть підписуватися без розкриття особистих даних.
4. Мультимедійність. Текст, фото, відео, аудіо – все в одному додатку.
5. Відсутність цензури. Telegram дозволяє розповсюджувати інформацію без централізованого контролю.
6. Інтерактивність. Канали можуть проводити опитування, додавати реакції, що робить новини більш «живими».

За результатами соціологічних досліджень, значна частина населення отримує новини саме через Telegram. Наприклад, згідно з дослідженнями, приблизно 62 % українців використовують Telegram як джерело новин, що робить його найпопулярнішим інформаційним каналом у країні. Інші опитування також показують, що приблизно 47 % українців отримують інформацію саме через Telegram, що значно перевищує популярність багатьох традиційних медіа.

Крім того, Telegram активно використовується не лише аудиторією, але й державними структурами, журналістами та медіаорганізаціями. Значна частина новин у цифрових медіа сьогодні базується на повідомленнях із соціальних мереж, причому 57 % таких новин посилаються саме на Telegram-канали. Це свідчить про суттєву зміну механізмів поширення інформації та формування новинного порядку денного.

Водночас активне використання Telegram як джерела новин викликає низку проблем. Однією з них є поширення неперевіреної інформації, фейкових новин і пропаганди, що пов'язано з анонімністю багатьох каналів та відсутністю редакційного контролю. Дослідники зазначають,

що Telegram може виступати не лише платформою для новин, але й інструментом інформаційної війни та поширення маніпулятивного контенту.

Серед ризиків використання Telegram слід виділити наступні:

1. Поширення фейків та дезінформації. Одним із головних ризиків Telegram є відсутність редакційної перевірки. На відміну від традиційних медіа, де інформація проходить кілька етапів контролю, у Telegram будь-який користувач може створити канал і розповсюджувати новини без перевірки. Це веде до масового поширення фейків.

2. Анонімність авторів. Telegram дозволяє створювати канали без розкриття особистих даних. Це створює сприятливе середовище поширення інформації без відповідальності. Анонімні канали можуть поширювати пропаганду, маніпуляції та фейки. Відсутність прозорості ускладнює визначення джерел інформації. Це створює ризик використання Telegram у політичних та інформаційних війнах [1].

3. Використання у пропаганді та інформаційних війнах. Telegram активно використовується як інструмент пропаганди:

- Росія: під час війни проти України створювалися канали, які розповсюджували російську пропаганду.

- Іран: влада використовувала Telegram для поширення офіційної інформації, але одночасно блокувала незалежні канали.

- Україна: поряд із офіційними джерелами існують канали, які поширюють маніпулятивний контент, що впливає на громадську думку [2].

4. Відсутність регулювання. Традиційні медіа регулюються законами та етичними стандартами. Telegram не має централізованої системи контролю. Це створює ризик поширення незаконного контенту (екстремізм, порнографія, шахрайство). У багатьох країнах влада намагається блокувати Telegram, але користувачі обходять заборону через VPN. Відсутність регулювання робить Telegram одночасно символом свободи слова та джерелом небезпеки [4].

5. Залежність від алгоритмів та популярності. Популярність каналів у Telegram визначається кількістю підписників, а не якістю контенту. Це створює ситуацію, коли найпопулярніші канали можуть поширювати маніпулятивну інформацію. Користувачі часто довіряють великим каналам лише через їхню популярність, не перевіряючи достовірність новин [5].

Отже, Telegram має величезний потенціал як медіа, але його розвиток супроводжується значними ризиками. Основні проблеми: фейки, анонімність, пропаганда, відсутність регулювання.

Для мінімізації ризиків необхідно розвивати медіаграмотність серед користувачів, щоб вони серед користувачів, щоб вони могли критично оцінювати інформацію.

Важливим завданням є створення механізмів перевірки фактів та боротьби з дезінформацією.

Таким чином, Telegram є одночасно перспективним та ризикованим медіа. Якщо переважатимуть перспективи, він стане головним глобальним медіа-центром. Якщо ризики не будуть контрольовані, він може перетворитися на джерело хаосу та маніпуляцій. Важливим завданням є розвиток медіаграмотності, створення механізмів перевірки фактів та формування культури критичного мислення серед користувачів.

Список використаних джерел

1. Богачук І. «Телеграмізація» українського медіапростору: переваги, ризики та наслідки для журналістики. *Вісник Львівського університету. Серія журналістика*. 2026. №58. С. 117-127.
2. Кіца М. Новинні Telegram-канали: огляд, вподобання аудиторії, специфіка функціонування. *Scientific Journal of Social Communications*. 2023. №2(6). С. 66-72.
3. Павло Дуров: історія створення Telegram. URL: <https://www.dw.com/uk/telegram-history> (дата звернення: 20.04.2026).
4. Роскомнадзор і блокування Telegram. URL: <https://meduza.io/telegram-ban> (дата звернення: 21.04.2026).
5. CPA.RIP. Статистика Telegram за користувачами, скачуванням та доходами. 2025.
6. Internews/USAID. Дослідження медіаспоживання в Україні 2024 URL: <https://internews.org.ua/media-study> (дата звернення: 20.04.2026).
7. RichAds Blog. Telegram статистика 2026: аудиторія, ГЕО, прибуток URL: <https://richads.com/blog/telegram-statistics> (дата звернення: 20.04.2026).
8. Statista. Telegram global user statistics 2025. URL: <https://www.statista.com/telegram-users> (дата звернення: 20.04.2026).

Науковий керівник: Хлистун І. В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та журналістики Уманського національного університету.